

МАТЕРІАЛИ
ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ,
РОСІЙСЬКОЮ ТА
АНГЛІЙСЬКОЮ
МОВАМИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВІСНИК
ЛЬВІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

№ 3, 2009

заснований у 2007 році

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д-р пед. наук	Козяр М.М. – головний редактор
канд. техн. наук	Ковалишин В.В. – заступник головного редактора
д-р техн. наук	Семерак М.М. – науковий редактор
д-р пед. наук	Васянович Г.П. – заступник наукового редактора
д-р техн. наук	Рак Ю.П. – заступник наукового редактора
д-р техн. наук	Грицюк Ю.І. – відповідальний секретар
д-р техн. наук	Батлук В.А.
д-р техн. наук	Гивлюд М.М.
д-р техн. наук	Гудим В.І.
д-р техн. наук	Гуліда Е.М.
д-р техн. наук	Жартовський В.М.
канд. пед. наук	Клос Л.Є.
канд. пед. наук	Коваль М.С.
д-р пед. наук	Козловська І.М.
канд. фіз.-мат. наук	Кузик А.Д.
д-р пед. наук	Курляк І.Є.
канд. істор. наук	Лаврецький Р.В.
д-р техн. наук	Мартин Є.В.
д-р хім. наук	Михалічко Б.М.
д-р пед. наук	Ничкало Н.Г.
канд. техн. наук	Рак Т.Є.
д-р техн. наук	Сидорчук О.В.
д-р пед. наук	Сікорський П.І.
канд. псих. наук	Сірко Р.І.
д-р фіз.-мат. наук	Тацій Р.М.
д-р пед. наук	Шуневич Б.І.
канд. техн. наук	Юзьків Т.Б.

- В.В. Шишко, З.Г. Гонтар, В.В. Кузиляк, А.В. Саміло*
**ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО
 ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ МІНІСТЕРСТВА
 НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ УКРАЇНИ** 187 *V.V. Shyshko, Z.H. Hontar, V.V. Kuzylyak, A.V. Samilo*
**PEDAGOGICAL ASPECTS OF LEGAL
 EDUCATION IN THE MINISTRY OF
 EMERGENCIES UKRAINE**
- В.І. Слободяник*
**ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА
 ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ
 ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У КУРСАНТІВ** 193 *V.I. Slobodyanyk*
**EXPERIMENTAL VERIFICATION
 EFFICIENCY TECHNIQUES A HEALTHY
 LIFESTYLE IN CADETS**
- Ю.М. Антошків, А.М. Ковальчук, Ю.С. Баран*
**МОТИВУВАННЯ КУРСАНТІВ ТА
 СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ
 ВИХОВАННЯМ І СПОРТОМ** 197 *Yu. M. Antoshkiv, A.M. Kovalchuk, Yu.S. Baran*
**MOTIVATION OF CADETS AND STUDENTS
 TO PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS**
- Н.Я. Вовчаста*
**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ
 ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРАКТИЧНИХ
 ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ** 201 *N.Ya. Vovchasta*
**PECULIARITIES OF THE USE OF TRAINING
 TECHNOLOGIES TO PRACTICAL CLASSES IN
 A FOREIGN LANGUAGE**
- О.В. Бугайська*
**ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ПОШТИ
 ДЛЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ
 СПІЛКУВАННЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ** 205 *O.V. Buhayska*
**TEACHING STUDENTS TO COMMUNICATE IN
 ENGLISH BY USING EMAIL**
- О.Ф. Мусійовська*
**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМБІНОВАНОГО
 НАВЧАННЯ** 209 *O. Musiyovska*
**THEORETICAL BACKGROUND OF BLENDED
 LEARNING**
- Т.Р. Брига*
**ЛІБЕРАЛЬНА ОСВІТА ЯК ТЕХНОЛОГІЯ
 ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ** 216 *T.R. Bryga*
**LIBERAL EDUCATION AS A TECHNOLOGY
 OF AN EDUCATIONAL ACTIVITY**
- С.І. Крук*
**ТОЛЕРАНТНІСТЬ-ОСОБИСТІСНО-
 ПРОФЕСІЙНА РИСА ПРАЦІВНИКА
 МІНІСТЕРСТВА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ** 221 *S.I. Kruk*
**A TOLERANCE AS A PERSONAL-PROFESSIONAL
 QUALITY EMPLOYEES OF THE MINISTRY
 EMERGENCIES**
- Л.Є. Клос*
**ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ У
 СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: ПРОБЛЕМА
 ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ** 226 *L.Ye. Klos*
**HEALTH SAVING TECHNOLOGIES IN SOCIAL
 WORK: PROBLEM OF FUTURE SPECIALISTS
 TRAINING**
- О.А. Зарічанський*
**МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПСИХОЛОГО-
 ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО
 СКЛАДУ ПІДРОЗДІЛІВ ОПЕРАТИВНО-
 РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ** 231 *O.A. Zarichanskyi*
**MODELLING OF PSYCHO-PEDAGOGICAL
 TRAINING OF PERSONAL STAFF OF
 SUBDIVISIONS OF EMERGENCY SITUATIONS**
- Н.М. Бідюк*
**КЛЮЧОВІ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ
 КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ-
 АНДРАГОГІВ У США** 237 *N.M. Bidyuk*
**KEY PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL
 COMPETENCES OF ADULT EDUCATORS IN
 THE USA**
- І.Є. Каньковський*
**ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ
 ФАХІВЦЯ** 242 *I.Ye. Kankovskiy*
**PEDAGOGICAL SYSTEM OF SPECIALIST'S
 TRAINING**

EXPERIMENTAL VERIFICATION EFFICIENCY TECHNIQUES A HEALTHY LIFESTYLE IN CADETS

In the article the task of method of forming of healthy way of life for the students of higher military educational establishment, lighted up stages of leadthrough of experiment and noted results of experimental research of efficiency of method, is presented and the comparative analysis of empiric data which was determined to and after the leadthrough of experiment is conducted. Indicated components which was taken into account at conducted an experiment. In the article the list of practical recommendations is pointed for the leaders of student collectives in relation to forming of healthy way of life for the inferior of personnel.

Key words: cadet, methods, investigation, healthy way of living, cadets 'group instructor.

УДК 355.233.22

Ю.М. Антошків, канд. наук з фіз. вих. і спорту, А.М. Ковальчук, канд. наук з фіз. вих. і спорту, доцент, Ю.С. Баран (Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)

МОТИВУВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ І СПОРТОМ

У статті розглядаються проблеми мотивування курсантів та студентів до занять фізичним виханням і спортом. За результатами опитування курсантів визначено чинники, що впливають на мотивацію курсантів та студентів до фізичного вдосконалення. На основі проведеного дослідження сформувано висновки, за допомогою яких можна підвищити мотивування курсантів і студентів до занять фізичним вихованням і спортом.

Ключові слова: мотивація, фізичне виховання, спорт, курсант, студент.

Актуальність теми. Аналіз сучасних тенденцій розвитку суспільства дає змогу зробити висновок про зростання ролі людського чинника в науково-технічному прогресі, у соціальних процесах. Особливого значення набувають особистісні та соціально-психологічні детермінанти регуляції діяльності та поведінки реальних людей як суб'єктів життєдіяльності.

Згідно з основними нормативними документами – Закон України “Про фізичну культуру і спорт”, Цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров'я нації”, Указ Президента України “Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту”, – що регламентують організацію та проведення заходів з фізичного виховання в Україні, основними завданнями є: виховання у населення України відповідних мотиваційних та поведінкових характеристик, активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя, створення умов для розвитку масових занять фізичною культурою в процесі повсякденної діяльності [1, 2, 3].

Сучасні вимоги передбачають підготовку фахівців, здатних швидко та кваліфіковано виконувати оперативно-рятувальні завдання. Важливу роль у цьому відіграє фізичне виховання.

Аналіз нормативних документів МНС України свідчить, що мотивація діяльності майбутніх рятувальників до самостійного розвитку фізичних якостей та вдосконалення рухових навичок у цих документах майже не розглядається. В системі фізичного виховання не затверджено відповідних норм, що вимагають від майбутніх працівників формування стійкої потреби у систематичних заняттях фізичними вправами. Вимоги, що висуваються для всіх категорій працівників не спрямовані на формування відповідних намірів та приводять до значного зниження рівня фізичної підготовленості [5].

Для вирішення проблем формування позитивного ставлення курсантів та студентів до занять фізичним вихованням та спортивно-масовою роботою необхідно шукати ефективні підходи щодо організації форм фізичного виховання у навчальних закладах МНС України [4, 5].

Одним з можливих шляхів усунення наявних недоліків є оптимізація діючої системи фізичного виховання курсантів та студентів у вищих навчальних закладах (ВНЗ) МНС України, що дасть змогу підвищити мотивацію курсантів та студентів до занять фізичним вихованням і спортом [6, 7].

Основною ланкою цієї оптимізації повинний бути комплекс зовнішніх мотивуючих заходів системи фізичного виховання, здатний забезпечити внутрішні потреби курсантів і студентів до фізичного загартування [4, 5].

Формувати мотивацію – не означає визначити готовий мотив і ціль, а створити такі умови й ситуації розгортання активності, де бажані мотиви й мета склалися й розвивалися з урахуванням в контексті набутого досвіду, індивідуальних особливостей [6].

Нині трудова діяльність не може розглядатися поза особистістю працівника, без визначення її місця в ієрархії життєвих цінностей, та позиції суб'єкта цієї діяльності у репертуарі соціальних та професійних ролей. Особливої актуальності набувають такі питання, як ставлення до праці, місце професійної діяльності в структурі життєвих цінностей особистості, стратегія поведінки людини, основи вибору життєвого шляху молоддю тощо. Успішність майбутньої професійної діяльності залежить від якості професійної підготовки, яка тісно пов'язана з особистісними характеристиками молодшої людини, яка навчається. Особливої уваги в галузі вищої освіти нині набуває перегляд критеріїв прийому, потрібно спонукальні мотиви та професійні інтереси вступників, коли оцінка досягнень базується не на результатах іспитів, а на вивченні їхньої діяльності упродовж певного періоду. Отже, у цьому контексті важливо узагальнити теоретичні засади мотивації курсантів та студентів навчальних закладів МНС України до занять фізичними вправами; дослідити вплив мотивації до занять фізичним вихованням (ФВ) та спортом на ефективність професійного навчання шляхом проведення.

Успіх у будь-якій діяльності залежить не тільки від здібностей, від способів досягнення мети, а й від розвитку мотиваційно-потребнісної сфери особистості курсанта, студента. Він повинен не тільки досягати результатів, але й хотіти це зробити.

У мотиваційну сферу В. Г. Асеев включає всі види спонукань, мотиви, потреби, інтереси, прагнення, цілі, потяги, мотиваційні установки чи диспозиції, ідеали і т. ін. Відомо, що поняття "мотив", "потреба" тісно пов'язані між собою. Визначення структури мотиваційного компонента є однією з актуальних проблем. Від її розв'язання залежить знаходження ефективних шляхів створення мотиваційного компонента діяльності, курсанта в галузі фізичного виховання.

Аналіз наказів і розпоряджень з організації фізичного виховання курсантів визначив, що метою фізичного виховання має бути забезпечення всебічної підготовленості випускників до керування фізичним вдосконаленням майбутніх рятувальників, а також особистою фізичною готовністю до фахової діяльності з урахуванням посадового призначення. Головною ж передумовою досягнення цієї мети є випереджальне формування серед курсантів та студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, установки на здоровий спосіб життя й фізичне самовдосконалення, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами та спортом.

Дослідження Т.Ю. Круцевич (2002), А.В.Цюць (2002), Б.М. Шиян (2005), Ю.А. Бородин (2002-2005) та інші вважають цю проблему однією з найвагоміших у справі фізичного виховання. На жаль, має місце значний дефіцит теоретичних розробок і практичних рекомендацій щодо формування мотивації, яка спонукає курсантів та студентів до систематичного фізичного вдосконалення. А тим часом, впровадження нових програм формування мотивації курсантів до занять фізичною підготовкою та спортом сприяло б ліквідації строго регламентованих методик проведення форм фізичного виховання у вищих навчальних закладах, залученню курсантів та студентів до систематичних занять фізичними вправами та формуванню відносин "суб'єкт - суб'єкт" між викладачем фізичного виховання та курсантом чи студентом.

Для визначення причин, що знижують мотивацію курсантів і студентів до занять фізичним вихованням і спортом, нами було проведено їх опитування, що дало б змогу визначити чинники, які впливають на мотивацію курсантів і студентів до фізичного вдосконалювання.

Всього в опитуванні взяло участь 140 курсантів та студентів ЛДУБЖД.

Серед усіх опитаних визначено дві підгрупи, які відрізнялися одна від одної наявністю спортивних розрядів. Кількість опитаних що мали спортивні розряди становила 52 особи, з них: 2 майстри спорту України; 7 кандидатів у майстри спорту; 15 спортсменів першого розряду; 13 спортсменів другого розряду; 15 спортсменів третього розряду.

Усі опитані розрядники – це спортсмени, що займаються: пожежно-прикладним спортом – 54 %; легкою атлетикою – 27 %; іншими видами спорту, які культивуються в навчальних закладах МНС України, – 19 %.

На запитання „Яке значення, на Вашу думку, має рівень фізичної підготовленості для якісного виконання професійних обов'язків рятувальника?” респонденти відповіли так: „вирішальне” – 22 %; „дуже велике” – 42 %; „велике” – 15 %, „суттєве” – 15 %, „не надто велике” – 5 %, „незначне” – 0 %. Як бачимо високий рівень фізичної підготовленості посідає чільне місце в системі професійної підготовки рятувальника.

На запитання: „Чи достатнім, на Вашу думку, є рівень фізичної підготовленості курсантів у вищих навчальних закладах МНС?”, було одержано такі дані: 45 % респондентів вважають „цілком достатній”, 25 % – „швидше достатній”, 30 % – „недостатній”. Отже, на думку 55 % опитаних слід звернути увагу на вдосконалення системи професійної підготовленості.

Аналізуючи відповіді опитування, було визначено види спорту, котрі сприяють розвитку основних фізичних якостей, підвищенню професійної майстерності у вирішенні оперативно-рятувальних завдань (рис. 1):

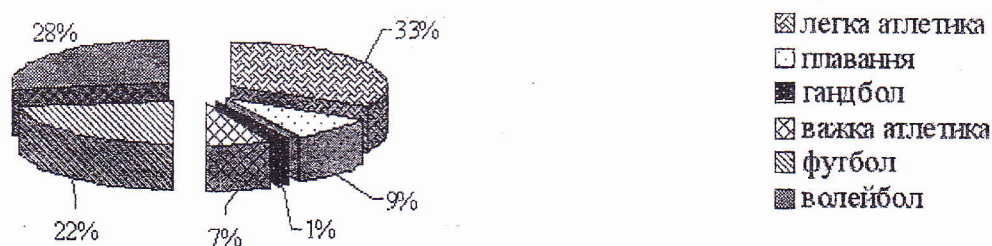

Рис. 1. Оцінка пріоритетності видів спорту в системі ФВ для майбутнього рятувальника

Близько 50 % опитаних вважають, що обсяг необхідних занять з фізичного виховання повинен становити 7 годин на тиждень, а близько 30% опитаних – 4 години, в той час як реальний обсяг навантажень при підготовці майбутніх фахівців становить 6-8 годин на місяць (не враховуючи ранкової гімнастики) (рис. 2).

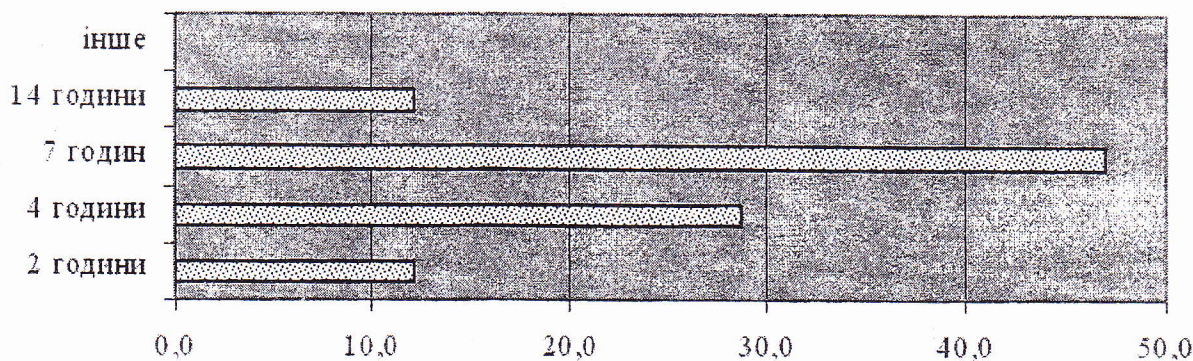

Рис. 2. Кількість годин необхідних для занять з фізичного виховання курсантів та студентів ЛДУВЖД

Для уточнення положення щодо причин зниження мотивації курсантів та студентів до занять ФВ і спортом ми поставили запитання: «Яка форма організації занять з ФВ Вас більш влаштовує?». Більшість респондентів (56,8%) відповіли, що хотіли б займатися в групах за інтересами, 37,6% бажають займатися самостійно, і лише 2,8% висловили бажання займатися у складі підрозділу.

На питання: «Що, на Вашу думку необхідно змінити для поліпшення організації ФВ?» 56,3% курсантів визначили основним напрямом – врахування бажань курсантів при організації форм ФП, 17,1% вважають за необхідне збільшити кількість самостійних занять, 13,8% бачать проблему в покращенні матеріальної бази, 5% - вважають, що необхідно змінити тематику занять, 4,4% вважають, що необхідно збільшити кількість занять з ФВ.

1. Аналізуючи праці провідних науковців в галузі фізичного виховання слід зауважити, що традиційно основні зусилля у фізичному вихованні курсантів та студентів вищих навчальних закладів зосереджені на підвищенні рівня розвитку фізичних якостей і формуванні рухових навичок та вмій. Формування ж мотивації до занять фізичним вихованням та спортом у курсантів і студентів, якщо й відбувається, то найчастіше стихійно, без чітко визначених цілей і системного підходу.

2. Аналіз результатів вивчення мотивації курсантів до занять ФВ і спортом виявив цілий ряд проблем, розв'язання яких торкається питань місця, значення, організації, змісту фізичного виховання в системі професійного навчання. Ми вважаємо, що необхідно змінити зміст і організацію фізичного виховання у ВНЗ таким чином, щоб підвищити мотивацію курсантів не тільки до занять фізичним вихованням в години планових занять, й до самостійних занять фізичними вправами і спортом.

Список літератури:

1. *Указ Президента України "Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту," затверджений Президентом України 28 вересня 2004 року.*
2. *Цільова комплексна програма "Фізичне виховання – здоров'я нації", затверджена Президентом України 1 вересня 1998 року.*
3. *Наказ МНС України №10 від 05.08.2004 р., "Про затвердження настанови з фізичної підготовки особового складу МНС України".*
4. *Бородин Ю.А. Эффективность физической подготовки в системе военно-профессионального обучения и пути ее повышения // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків: ХДАДМ, 2003. – Вип. 11. – С. 68-83.*
5. *Романчук С.В. Вивчення мотивації військовослужбовців до занять фізичною підготовкою та спортом з метою підвищення рівня розвитку фізичних якостей // Молода спортивна наука України. – Львів: НВФ "Українські технології", 2004. – Вип. 8. – С. 317-320.*
6. *Холодов Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта: Учеб. Пособие / Ж.К.Холодов, В.С.Кузнецов. – М.: Изд.центр «Академия», 2002. – 480 с.*
7. *Антошків Ю.М., Оцінка ролі професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів-пожежників Міністерства надзвичайних ситуацій України за результатами анкетування // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць за ред. С.С. Єрмакова. – Харків-Львів: ХДАДМ (ХХІІ), 2003. – №24. – С. 14-18.*

Л. Антошків, канд. наук по физ. восп. и спорту, А.Н. Ковальчук, канд. наук по физ. сп. и спорту, доцент, Ю.С. Баран (Львовский государственный университет безопасности жизнедеятельности)

МОТИВИРОВАНИЕ КУРСАНТОВ И СТУДЕНТОВ К ЗАНЯТИЯМ ФИЗИЧЕСКИМ ВОСПИТАНИЕМ И СПОРТОМ

В статье рассматриваются проблемы мотивации курсантов и студентов к занятиям физическим воспитанием и спортом. По результатам опроса курсантов определены факторы, влияющие на мотивацию курсантов и студентов к физическому совершенствованию. На основе проведенного исследования сформированы выводы, с помощью которых можно повысить мотивировку курсантов и студентов к занятиям физическим воспитанием и спортом.

Ключевые слова: мотивация, физическое воспитание, спорт, курсант, студент.

Yu. M. Antoshkiv, A.M. Kovalchuk, Assoc. Prof., Yu.S. Baran (Lviv State University of Vital Activity Safety)

MOTIVATION OF CADETS AND STUDENTS TO PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

The problems motivating students and students towards physical vyhannyam and sports. According to a survey of students identified factors that influence the motivation of students and students with physical perfection. Based on the research findings formed through which you can improve the motivation of students and students towards physical education and sports.

Key words: motivation, physical education, sports, cadet, student.

УДК 378.7:629.87](479)

Н. Я. Вовчаста (Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У даній статті висвітлено застосування тренінгових технологій на практичних заняттях з англійської мови. Заняття не є "нудними", студенти мають можливість застосовувати на практиці свої знання і навички. Розглянуто основні етапи проведення тренінгу. Розкрито принципи і методи тренінгової роботи. Наголошено на ролі викладача в організації практичного заняття.

Ключові слова: тренінг, тренінгові технології, викладач, практичне заняття, фахівець, навчальний заклад, професійна діяльність.

Сьогодні як ніколи зростає роль технічної освіти, спрямованої не лише давати міцні, глибокі та мобільні знання, але й формувати особистість, що володіє широким творчим потенціалом та культурою спілкування іноземною мовою за професійним спрямуванням.

Підготовка фахівців технічних спеціальностей з поглибленим вивченням іноземної мови стала однією із найважливіших складових системи вищої технічної освіти розвинутих країн. Один із шляхів удосконалення навчального процесу з іноземної мови у вищих технічних навчальних закладах вбачається у широкому впровадженні в навчальний процес сучасних технологій навчання, які дають змогу накопичувати, опрацьовувати, передавати великі обсяги інформації, відкривають великі перспективи щодо розширення теоретичної бази знань та надання результатам навчання практичного значення.

Від сучасного навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу.